

مشاهده (Observation)

مشاهده گر حتما باید حضور داشته باشد و مشاهدات را یادداشت نماید. ضرورتی به وجود پرسشنامه نیست و چکلیست می تواند کفایت داشته باشد.

تذکر: البته شما می توانید هم پرسشنامه داشته باشید و هم مشاهده نمایید و دو ابزار را به صورت ترکیبی استفاده کنید. ولی سختی بیشتری دارد چون تحلیلی که در نهایت می خواهیم استفاده کنیم باید شامل دو تحلیل باشد یعنی هر یک را به صورت جداگانه تحلیل کنیم و در نهایت نتایج را با هم در آمیخته یا با هم مقایسه کنیم.

مصاحبه (Interview)

شامل سه نوع است: مصاحبه باز، مصاحبه نیمه باز، مصاحبه بسته.

مصاحبه باز: پژوهشگر به مصاحبه شونده اختیار می دهد که هر چه می خواهد بگوید. کار این مصاحبه و پژوهش بسیار مشکل است چون از دل این مصاحبه ها باید متغیرها را پیدا کند، کاربرد آنها را مشخص کرده و روی آنها تحلیل انجام دهد. مصاحبه نیمه باز: مصاحبه هایی هستند که پژوهشگر محورهایی را مشخص می کند و از مصاحبه شونده می خواهد که صرفا حول آن نقطه نظرات خود را بیان کند.

مصاحبه بسته: مصاحبه ای است که پژوهشگر سوالات را از قبل تدوین کرده و منحصرأ حول آن سوالات از مصاحبه شونده می خواهد که صحبت کند. که این نوع از مصاحبه ها علمی تر و قابل کنترل تر است و تحلیل آن نیز ساده تر می باشد.

یکی از مواردی که باید در پژوهش انجام گیرد معتبر سازی ابزار پژوهش است.

معتبر سازی ابزار پژوهش:

پس هرگونه تجمع، ترکیب، افزایش، کاهش یا ترجمه در پرسشنامه حتما می بایست روایی و پایایی پرسشنامه مجددا مورد تعیین و بررسی قرار گیرد.

وار: Validity، اعتبار، روایی

پقر: پایایی، قابلیت اعتماد، Reliability

روایی: چنانچه ابزار پژوهش شما به درستی خصیصه یا ویژگی مورد نظر را بسنجد آن ابزار دارای روایی است.

پایایی: چنانچه ابزار پژوهش در طول زمان روی همان پژوهش تکرار شود و نتیجه یکسانی حاصل گردد، آن ابزار دارای پایایی است.

استناد (Quotation)

در کار علمی فقط در دو جا مجاز هستیم که چیزی از خودمان بیان کنیم و یا اینکه ادعایی داشته باشیم:

(۱) در قسمت فرضیه

(۲) در قسمت پیشنهادات پژوهشگر

در بقیه موارد چه در کتاب و چه در مقاله هر جا که ادعایی وجود دارد یا بیانیه ای خبری ارایه می‌دهیم، حتما باید استناد نموده و اطلاعاتی دقیق در مورد آن منبع خاطر نشان سازیم.

تذکر: زمانی که از روش استناد صحبت می‌کنیم منظور ما استفاده در این دو بخش است اول اصل متن و دوم در مرجع نویسی.

در کتاب «تدوین پایان نامه، رساله، طرح پژوهشی و مقاله علمی» ۸ روش مختلف استناد ارایه شده، روشهایی همچون روش آکسفورد، روش شیکاگو، روش انجمن زبانشناسی آمریکا، روش انجمن پزشکان متخصص در امریکا. ولی ۴ روش دیگر که در سطح جهان عمومیت دارد و قالب مجلات، مقاله‌ها، رساله‌ها و کتابها با این روشها مورد استناد قرار می‌گیرند شامل:

۱- روش انجمن روانشناسی آمریکا (American Psychological Association – A.P.P.)

این انجمن روشی را ابداع رده که بسیار جامع است و در متن به سادگی قابل نمایش می‌باشد. این روش بیشتر در رشته های علوم تربیتی، روانشناسی، علوم رفتاری، علوم بهداشتی و برخی دیگر از رشته‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

روش APA در متن بسیار ساده است. پس از هر جمله یا پاراگراف یا عبارت و دقیقا قبل از نقطه پایانی یا کاما پایانی عبارت پرانتزی باز می‌شود و نام نویسنده و شماره صفحه منبع درج و پرانتز بسته می‌شود و نقطه پایانی یا کاما گذاشته می‌شود.

تذکر: چنانچه نویسندگان تا سه نفر باشند نام هر سه نفر را می‌نویسیم ولی اگر بیشتر باشند، فقط فامیل نویسنده اول را نوشته و اضافه می‌کنیم همکاران. مانند (طیبی و همکاران، ۲۲)

تذکر ۲: در متن علمی واژه‌هایی همچون پروفیسور، استاد، دکتر، آقا، سرکار حتی برای ائمه و پیامبران هیچگونه القابی نباید بیاوریم.

تذکر ۳: شماره صفحه در روش A.P.A الزامی است. سال انتشار آن منبع هم داخل پرانتز هم ایجابی و هم اختیاری است.

۲- روش ترابیان (Turabian)

خانم کیت ترابیان کتابدار مشهور کتابخانه کنگره آمریکا یک ارمنی ایرانی الاصل بود. روش ترابیان در زمینه‌های تاریخ، باستان‌شناسی، علوم سیاسی، حقوق، ادبیات، بخشی از جغرافیا، علوم اقتصادی، جامعه‌شناسی و دیگر رشته‌ها کاربرد دارد.

روش ترابیان در متن: هر مطلبی از جایی می‌نویسیم در نقطه پایانی یا کامای پایان عبارت، شماره‌ای می‌گذاریم و این شماره به پانویس همان صفحه منتقل می‌شود و در پانویس اطلاعات کامل مربوط به منبع را می‌نویسیم. در پانویس اول نام می‌آید و سپس فامیل.

چنانچه پس از یک استناد مجدداً از همان منبع و همان صفحه همان استفاده کنیم می‌نویسیم «همان منبع» حال اگر از همان منبع و صفحه دیگری استفاده کنیم می‌نویسیم «همان منبع. ۵۹». در این حالت فقط فامیل نویسنده و کاما و دو واژه اول نام منبع و سه نقطه درج می‌گردد.

تذکر: با هر روشی که استناد شده باشد در انتهای کتاب و رساله، کتابنامه یا Bibliography ارایه می‌دهیم. کتاب نامه شامل مراجع و دیگر منابعی است که در ارتباط با منبع مورد پژوهش است که نویسنده ممکن است آن را نخوانده باشد ولی برای خواننده یک کمک می‌باشد ولی در پایان مقاله علمی منحصراً References و منابع که در اصل متن بدان استناد شده می‌آید.

۳- روش ونکوور (Vancouver)

روش ونکوور از روش ترابیان الهام گرفته و روش هاروارد از روش A.P.A الهام گرفته است. بیش از ۷۰٪ مقالات با این روش استناد داده می‌شوند. روش ونکوور در متن: عیناً همانند روش ترابیان است. یک شماره می‌گذاریم ولی پانویس ندارد. آن شماره به انتهای مقاله یا انتهای فصل (کتاب یا رساله) منتقل می‌گردد و اطلاعات مربوط به آن منبع در آن جا قید می‌شود. تذکر: منحصراً در روش ونکوور است که جلو منابع (چه در پایان مقاله و چه در انتهای فصل کتاب یا رساله) شماره گذاشته می‌شود.

۴- روش هاروارد (Harvard)

روش هاروارد مدرن‌ترین روش و یکی از روشهای بسیار ساده است. روش هاروارد خیلی شبیه A.P.A است. در متن قبل از نقطه پایان هر جمله و یا کامای پایانی هر عبارت و یا قبل از نقطه پایانی هر پاراگراف، پرانتزی باز می‌شود، فامیل نویسنده و سال انتشار (الزامی) درج می‌گردد در صورتی که در روش هاروارد اختیاری است که شماره صفحه هم بزنیم ولی گذاشتن سال الزامی می‌باشد. مانند (رضویان ۲۰۱۶، ۵۲) در منبع نویسی هاروارد، بیشتر به وسیله کاما مطالب از هم جدا می‌شوند. مانند (طبیبی، سیدجمال الدین، عنوان، سال انتشار)

در نوشتن رساله دکتری استناد از هر کدام از این چهار روش مجاز می‌باشد. ولی برای مقالات باید با توجه به استانداردهای مجله مورد نظر منبع نویسی نمود. برای این کار با استفاده از نرم افزار EndNote می‌توان روش‌های منبع نویسی را تغییر دهیم. البته باید روش اولیه را به صورت کامل و درست اعمال کرده باشیم تا این نرم افزار بتواند این تغییرات را اعمال کند.

ISI

Institute for Scientific Information

موسسه ای که در امریکا ایجاد شده که در ابتدا چند مقاله و جلد مقالات را در حالت ارزیابی قرار دادند و آنهایی که اعتبار داشتند جزو این لیست قرار گرفتند و آنها را به عنوان ISI لیست منتشر کردند و مقالاتی که دارای همان مشخصات هستند می‌شوند ISI.

ضریب تاثیر (Impact Factor)

تعداد ارجاعات به آن نشریه و تعداد مقالات علمی منتشر شده در آن نشریه طی دو سال گذشته می باشد. هر چه ضریب تاثیر بالاتر باشد اعتبار این نشریه بالاتر است.

منحصرا ضریب تاثیر JCR مورد قبول بوده و سایرین همچون Global I.F, Universal I.F. و .. مورد پذیرش نمی باشند.

برای اینکه بدانیم مجله ای ISI است یا خیر؟

جستجو عنوان مجله >> Master Journal List >> thomson reuters >> Google.com

JCR

Journal Citation Review

جدولی را ارائه می دهد که نام مجلات مختلف را ارائه می نماید و آن مجلاتی که جزو ISI لیست هستند و دارای ضریب تاثیر (Impact Factor) هستند را نشان می دهد.

Google.com >> JCR 2016

تامسون رویترز تنها نشان می دهد که مجله جزو لیست ISI می باشد یا خیر اما JCR ضریب تاثیر را نیز ارائه می نماید. ممکن است یک ژورنال سال گذشته ضریب تاثیر بالاتری داشته باشد ولی امسال این ضریب را از دست داده باشد.

آزمون پایان ترم:

چهار یا پنج سوال بوده با ۹۰ دقیقه وقت

یکی از سوالات: یک عنوان داده می شود که باید پروپوزالی برای آن عنوان نوشته شود (شامل ارکان، روشهای پژوهشی، فصول آزمایشی، عنوان فصلها و تعداد فصلها)